

DE KIEZING

WETGEVENDE KIEZING VAN 14 OCTOBER

Socialistische Kandidaten

Anseele, beheerder van Vooruit.
Baudewyn, katoenbewerker.
De Bruyne, advocaat.
Foucaert, handelaar (gewezen wever).
Hardyns, opsteller van Vooruit (gewezen vlasbewerker).
Maenhout, hofbouwkundige.
Stautemas, opsteller van Vooruit (gewezen briefdrager).
Van Beveren, huisschilder.
Waeri, metaalbewerker.

KIEZERS!

De stemming is geheim; in het gangskan kan niemand zien voor wie gij kiest.
Stemt dus voor de socialisten.

SAMENSPRAAK

OVER DEN

Algemeenen Eigendom

tusschen twee werklieden

Karel. — Maar met uwen « t » en kan niet zijn, het socialisme, 't en kan niet zijn « »

Cies. — Neen, 't en kan niet zijn en daarmee doof. Alle menschen gelijk, wel ze zouden malkaar den kop afbijten.

Karel. — Hebt gij een kwartier tijd?

Cies. — Een half uur ook.

Karel. — Goed. De werklieden hebben veel te kort. Wordt er te weinig gemaakt?

Cies. — Neen 't, want 't is maar als wij te veel gemaakt hebben op korten tijd dat de magazijnen gaan vol liggen en wij niet voort mogen werken.

Karel. — Er is dus genoeg voor allen, werd het goed verdeeld, niemand zou te kort hebben.

Cies. — Daar hebben wij het. Elk zijn stuk. De eene eet het op, d'andere spaart het en wij zijn weer zoo ver als gisteren.

Karel. — Neen; algemeen eigendom is niet elk zijn brokke, maar voornemend een stuk en alles voor allen.

Cies. — *Comprends pas.*

Karel. — Hier, ongelovigen Thomas, leg uwen vinger op de wonde.

Cies. — 'k Vraag niet liever.

Karel. — De ijzeren weg, de post, de telegraaf, aan wie behoort dat?

Cies. — Aan 't land.

Karel. — Eh wel, heeft nu elken Belg zijn broksken van den trein, of van de rails?

Hebt gij daar den algemeen eigendom niet? Behooren al die treins, statien, telegraaf, enz., niet aan alle Belgen? Kan Peereboom zeggen: dit is mijn machien? Kan de bareelwachter zeggen: dit is mijn barriere? Gij spreekt gelijk niet?

Cies. — 'k Zal het u al met 'nen keer draaien.

Karel. — 't Goevernement heeft nog meer. Het bezit miljoenen vierkante meters bosschen, waters; de gemeenten hebben weiden, gasinrichtingen, water-

leidingen, grooten schouwburg, scholen, enz. Dit alles is algemeen eigendom. De winsten daarvan gaan nu in de kas des lands, maar worden ongelukkiglijk door de rijken aan fortien verbrast.

Cies. — Wat zegt dat?

Karel. — Alles. Wel ja, wanneer het gouvernement treins kan doen loopen wat zulk een ingewikkeld werk is, kan het ook fabrieken, mijnen, werkhuizen en landen bezitten, katoen doen weven en spinnen, machienen doen maken, graan doen groeien, enz.

Cies. — Maar...

Karel. — Chut, een minuutje. Dat kan zijn, want het gouvernement heeft nu drukkerijen, arsenalen, wapenfabrieken, enz., waarom kan het het al niet hebben.

Cies. — Maar 't ware nog slechter als nu, want dan zouden de mannen van 't gouvernement alleen meester zijn over heel het land: zij zouden zeggen wat gij en ik en al d'anderen moeten doen; ons hunnen wil opdringen, die wij blindelings zouden moeten volgen, want, aangezien er maar een baas zou zijn, 'tis dien van het gouvernement, zouden wij alles moeten doen wat hij goedvindt. Ik heb het dan nog liever als nu.

Karel. — Ge kunt u nog al goed weren.

Cies. — Dat heeft mijn Peetje mij altijd gezegd, maar daarom geen kwade vrienden.

Karel. — Natuurlijk. Luister als 't u blijft, en heel aandachtig en onpartijdig. Zult gij mij niet onderbreken?

Cies. — 'k En peins het niet.

Karel. — Willen wij dat werkhuizen, fabrieken, mijnen en landen aan den Staat behooren, wij willen ook dat den Staat aan alle Belgen behoort en door alle Belgen geregeerd wordt.

Wij willen daarom algemeen stemrecht op 21 jaar voor mannen en vrouwen, volksraadpleging, dat wil zeggen, dat geen enkele wet door de Kamer aangenomen, wet zal worden vooraleer zij door de kiezers nog eens aangenomen wordt en ten derde, dat de kiezers het recht hebben de wetten die zij noodig achten aan de Kamer voor te stellen en die door haar te doen bespreken.

Op die wijze geregeerd, zal de Staat

niet meer de verdediger zijn van de voorrechten der meerderheid, maar de bestuurder der belangen van allen.

Cies. — Dit zal toch niet beletten dat de regeerders ons het werk zullen opleggen dat zij willen.

Karel. — Niet waar, want in het opmaken der reglementen van werkhuizen en fabrieken, zullen de werklieden die daar a, beiden ook iets te zeggen hebben.

Cies. — Dat verbeterd.

Karel. — 't Zal nog verbeteren. Veronderstellen wij dat fabrieken, werkhuizen, mijnen, enz., aan het land behooren: 't is in eens met de groote fortuinen, met hunne dijsstemmen en met hunnen dwang gedaan.

De werkers met hand en met den geest zullen te samen met de kleine burgers eene regeering van werkers kiezen en niet van rijke nietsdoeners gelijk de meerderheid der Kamerleden en schier al de Senateurs nu zijn.

Cies. — 't Is te hopen.

Karel. — Dit zal zijn, want de kleinen, als zij eens de macht hebben zullen zoo veel verstand hebben hunne zaken te regelen als de rijken tot hertoe de hunne geregeld hebben.

Cies. — En wat zal er dan voorvallen?

Karel. — De regeering zal de algemeene wetten regelen betreffende den duur der werkuren, het minimumloon vaststellen van de werklieden, de gezondheid der werkhuizen, het vinden van nieuwe klanten voor onze koopwaren in vreemde landen, enz., enz., maar van elke nijverheid, zou, over heel het land een raad gevormd worden, door de werklieden dezer nijverheid gekozen, die te samen met de regeerders de kwestien zouden regelen aan hunne nijverheid eigen.

Zoo zouden, bij voorbeeld, onze wevers, spinners, vlasbewerker, metaalbewerker, enz., enz., een landelijken bond hebben die met de regeerders, de reglementen der fabrieken en ateliers zou opmaken, het werkgereedschap zou regelen, prijsskampen tusschen de verschillende fabrieken zou inrichten en de voortbrengst zou regelen, opdat men met niet in den zotte werkegelijk nu, d'eene maal te veel en d'ander maal te weinig.

Cies. — Maar is dat mogelijk voor een heel land?

Karel. — Maar mijn beste Cies, dat geschiedt reeds over ons werelddeelen!

De eigenaars der russische en amerikaansche petrolbronnen hebben onlangs elkander verstaan en de wereld zoo groot als zij is, in twee deelen verdeeld en zij hebben elk de helft genomen.

De belgische fabriekanten van cokes hebben een verbond gesloten en gister nog las ik in een finantieblad, dat de bestuurders van den bond besloten hadden minder cokes te doen maken omdat de prijzen te zeer daalden.

Cies. — Ga ne keer voort.

Karel. — Eens het werk zoo geregeld, zouden de werklieden eerst en vooral hun werkreglement zelf maken wat nu het geval niet is; zij zouden daardoor veel plezieriger werken; daar zij het werk zouden besturen, zouden zij zorgen dat het zoo gezond en zoo weinig gevaarlijk mogelijk zij; zij zouden het schandaal doen eindigen, waardoor meestersgasten en bestuurders goed werk geven aan jonge meisjes of getrouwde vrouwen die met hun drift gediend zijn.

Cies. — Maar al te waar.

Karel. — Zij zouden op het einde der

6 maanden den bilan opmaken en in de winsten deelen, die nu den patroon allen opstrijkt.

Cies. — En in de verliezen ook?

Karel. — Verliezen. Gaat soms een patroon of fabrikant ten onder, gij moet met mij niet bekennen dat die klasse toch gestadig verrijkt en dit door onzen arbeid.

Cies. — Ga voort, want heb ik een potje, g'hebt gij een schijffe.

Karel. — Als de werklieden de winsten ondereen zouden verdeelen, zeg ik dat twee jaar nadien hun loon zou verdubbelen.

Cies. — Allons, allons!!

Karel. — Allons, allons? Vooreerst wil ik u met honderde statistieken bewijzen dat het kapitaal van heel de wereld, meer van renten ontvangt als de arbeid aan loon.

Daarbij, als de werklieden voor zich zelf zouden werken, onder eigen controol zou er met meer moed gewerkt, worden zooveel niet vermorst en kapot geslagen worden als het nu het geval is, omdat de werklieden toch geen voordeel hebben als 't goed of slecht gaat.

Cies. — Dit is allemaal heel waar.

Karel. — En als er een nieuwe machien uitgevonden wordt, dan zouden de werklieden het voordeel der machien hebben, en legt zij meer af zij zouden er het profijt uittrekken of hun inkomen zien verminderen.

Cies. — Ja maar, ja maar!...

Karel. — *Silence dans les rangs.* Ik besluit dus: Algemeenen eigendom kan zijn, aangezien hij nu bestaat voor de ijzeren wegen, post, telegraaf, enz.

De algemeen eigendom doodt de groote fortuinen, die een gevaar zijn voor openbare welvaart en van de vrijheid der werklieden.

Hij geeft aan het land eene rechtvaardige wetgeving, meer regeling in het werk, meer moed tot den arbeid, min slachtoffers, meer rijkdom, hoog loon en dus meer welstand.

Elk werkmans moet dus voor den algemeen eigendom zijn, of hij wil arm en slaaf blijven en dan heeft hij zich niet te beklagen.

Cies. — Maar zijn de werklieden bekwaam heel het land en het werk te besturen?

Karel. — Zeker. Zijn de punten uit ons programma niet rechtvaardig. Als wij die tot wetten maakten, zouden het geen rechtvaardige wetten zijn? Marcheeren onze bakkerijen, schoentfabrieken, kleermagazijnen zoo goed niet als die der burgers?

En als wij dit kunnen, zouden wij de rest ook niet kunnen?

Cies. — Maar hoe gaat gij tot den algemeen eigendom komen.

Karel. — Dat zal ik u morgen vertellen.

Cies. — Tot morgen. Laat het niet, want ik zou het nu al willen weten.

Welsprekende cijfers

De regeering betaalt jaarlijks: **33 miljoen** voor het leger, **1 1/2 miljoen** voor de nijverheidsscholen.

De regeering der rijke menschen betaalt dus van onze centen 40 maal meer om de werklieden te leeren moorden als om hen te leeren werken.

De socialisten en de revolutie

In hun laag schimptblad *De Vrije Kiezer*, en in een door hen rondgestrooiden catechismus, zeggen de dompers het volgende :

« De socialisten willen alles met geweld omverwerpen en zij onderhouden de ellende der werklieden om hen te verbitteren en tot opstand te kunnen opjagen. » Zooveel woorden, zooveel leugens!

Indien wij nu alles met geweld wilden omverwerpen, zouden wij dan zoofatig en zoo hardnekkig voor het algemeen kiesrecht hebben gestreden?

Hoognaamd niet.

Door het algemeen kiesrecht kan de werkmans zijn invloed op de regeering doen gelden, betere wetten doen stemmen, zijn loon doen verbeteren, zijn leven verzachten, zijn ouden dag verzekeren en al de rampen uitroeien, die het hart van den werkmans zoo erg verbitteren.

Wij strecken altijd voor het algemeen stemrecht, om ons land te bevrijden van een revolutie, die uitbreken zal als de werklieden geen steun van de regeering ontvangen in hun diepen nood.

Maar juist de dompers, die, als knechten der rijken, het drievoudig stemrecht hebben toegejuicht, zij voeren tot revolutie.

Inderaad. De dubbele en driedubbele stem, die de rijke menschen en geleerde burgers hebben, zullen de werklieden en boerenknechten altijd in de minderheid stellen.

Zij zullen nooit de meerderheid in de Kamer kunnen worden en nooit door de macht der wet hun lot kunnen verbeteren.

Door de toenemende crisissen, machien en werkeloosheid zal dit lot altijd verslechteren, en de arme sukkels, van alles beroofd, zullen hebben te kiezen tusschen zich te laten verhongeren, de zelfmoord in massa of de revolutie.

Het zijn dus de ikzuchtige rijken en hunne laffe handlangers, de dompers, die door het schandelijk drievoudig stemrecht, de werklieden tot de revolutie dwingen, en zij zijn dan nog zoo schijnheilig en slecht van ons hun verraderswerk aan te wijzen.

De dompers zeggen ook dat wij gaarne de armoede zien toenemen.

Kan men nog schandelijker liegen?

Maar moesten wij de armoede willen zien toenemen, allons zegt, zouden wij dan zooveel tijd verspijd en zooveel strijd geleverd hebben, voor de uitbreiding onzer samenwerkende maatschappijen?

Niemand zal loochenen dat wij door onze samenwerkende bakkerij, apotheken en kolenhandel, enz., de prijzen der waren hebben doen verminderen en dus de armoede der werklieden hebben doen dalen in plaats van haar te doen stijgen.

En 't zijn diezelfde leugenaars, diezelfde schobbenjakken, welke nu samenwerkende bakkerij maarna d' onze oprichte om de werklieden te verdeelen, die nu komen zeggen dat wij de armoede in de hand werken.

En zeggen dat zulke schandelijke leugenaars gedurig het woord god en godsdienst in den mond hebben en blauw en lauw in de kerken zitten.

Dit zal de arbeiders overtuigen dat zij niets van hunnen godsdienst gelooven en elke verstandige werkmans zal tegen die schaamteloze leugenaars stemmen.

WEG MET DE UITHONGERAARS

PRIJZEN DER LEVENSMIDDELEN IN

Frankrijk	Belgie
met hooge inkomrechten	zonder rechten
Brood fr. 0,53 p. k.	Beste brood van Vooruit p. kilo fr. 0,19

Boter fr. 3,50 id.	fr. 2,50 à 2,80
Koffie fr. 3,00 à 3,40 id.	fr. 2,80 à 3,20

Wij zien in de boeken der samenwerkende maatschappij *Vooruit* dat elke familie, d' eene door d' andere, 11 brooden per week neemt.

Worden de rechten op de levensmiddelen ingevoerd, gelijk de rijke lui katholieke grondeigenaars het willen, dan zal het brood opslaan van fr. 0,19 op fr. 0,33 per kilo of fr. 0,14 per kilo.

Aan 11 brooden in de week maakt fr. 1,54 dat d' eene werkersfamilie door d' andere, wekelijks meer voor dezelfde kilotjes brood zal moeten betalen; voegt daarbij den of s ag op boter, suikerij en andere levensmiddelen en gij ziet dat de triomf der katholieken ons

wekelijks minstens 2 frank uit den zak zal trommelen, ten voordeele der rijke grondeigenaars, die wij te Gent en in andere groote steden, hunne nutteloozheid op den Kouter, in concerten, bals enz., zien ten toon spreiden.

Deze nieuwe diefstal op het loon der armen gepleegd wordt verschrikkelijk als men weet dat uit de statistieken blijkt, dat de sterfte onder de werklieden klimt en daalt met den prijs der levensmiddelen.

De werklieden zijn zoo uitgeput door ontbering, dat hun leven als aan een zijden draadje hangt en bij 't minste dat de armoede toeneemt, bezwijken de zwaksten onder ons: de kinderen, vrouwen en grijsaards.

En terwijl wij, de scheppers van alles, de kerkhoven vullen met de lijken onzer teergeliefden, vullen eenige rijke luijaards hunne goudkoffers met de miljoenen op onzen honger gestolen.

Weg met de uithongeraars!

Weg met de katholieken!

Stemt voor de socialisten!

DE KLEINE BURGERS

EN DE

Samenwerkende Maatschappijen

In een blauw omzendbriefje, uitgaande van eenige zoogezegde kleine handelaars en burgers, maar waarlijk van de chefs der liberale partij, wordt gij opgemaakt tegen de socialistten te kiezen, omdat wij samenwerkende Maatschappijen hebben gesticht.

Beleefd verzoeken wij u het volgende aandachtig en zonder vooroordeel te lezen en dan een besluit te nemen.

De samenwerkende bakkerij, waaruit de Maatschappij *Vooruit* is ontsproten, werd in 1873 door eenige wevers gesticht om goedkoop brood te hebben.

Het brood kostte dan 20 centen en zelfs meer den kilo, en de wevers wonnen 15, 16, 17 franks per week.

Hun nood was groot en in plaats van te stelen of te bedelen, kwamen zij, na twaalf uren aan het weefgetouw te hebben gestaan, tot een stuk in den nacht in zitting om door de samenwerking het brood, hun hoofdvoedsel, eenige centiemmen per kilo goedkoop te hebben.

Elke verstandige mensch zal moeten bekennen, dat de daad der wevers schoon en moedig was.

De nood was dus de moeder der samenwerking.

En waarvan hadden zij nood? Werkten zij niet genoeg met 12 uren per dag? konden zij sparen als zij 16 fr. per week wonnen en 't brood 20 centiemmen kostte?

Hun nood was groot, omdat zij door hunne fabrikanten te weinig, veel te weinig werden betaald.

Ziet, al de wevers zijn arm gebleven, ja armer geworden, en middelerwijl zijn de fabrikanten zóó verrijkt dat elkeen het weet en ziet.

Geen jaar ging voorbij of de wevers gingen in strijd voor beter loon of tegen nieuwen aftrok.

Van 1857 te beginnen is hun leven een echte tocht naar den Calvarieberg geweest, langs een weg vol dagelijksch zwoegen, diepen nood en dagen, maanden, jaren gevang voor velen hunner.

De fabrikanten bestolen hen, de regeering joeg hen op met hare politie, gendarmen en rechters en gij, kleine burgers, wat deedt gij?

De braafsten onder u lieten begaan, kloegen achter hunnen toog met de werk-vrouwen over den slechten tijd, gaven al eens wat krediet of al een almoes, maar zij deden niets, neen niets, om de wevers te verlossen van de afschuwelijke uitbuiting, waarvan zij het slachtoffer waren.

En binst waren de slechtsten onder u, in de herbergen, in de cafés aan 't schimpen op die malkontenten, deelden hunne verachting voor het fabrieksvolk aan de ambachtslieden mede en waren gelukkig in de jaren '60, tijdens de werkstaking der Grasfabriek, aan het fabriekscrapuul eens als burgerwacht te laten zien dat men er al gauw kort spel zou mede gemaakt hebben.

Toen de wevers met de spinners en eenige ambachtslieden, die zich bij hen hadden aangesloten, de rechtvaardige beweging voor algemeen stemrecht aangingen, dan lieten de burgers — op enkel uitzonderingen na — de werklieden weer

alleen. Ja, zij kozen altijd voor de rijke liberalen en rijke katholieken, die zich hardnekkig tegen het kiesrecht der armen verzetten.

De wevers en ambachtslieden verkropten hun spijt, verdreegen hun leed, maar vereterkten hunne rangen en breidden hunne bakkerij uit.

Door de rijken bestolen, door de kleine burgers alleen gelaten, rekenden zij maar op zich zelf en vonden in zich zelf het geloof, de kracht, het verstand om die reusachtige samenwerkende maatschappij tot stand te brengen, waarvan de kleine burgers nu schrikken.

En wat doen de kleine burgers nu? Zij blijven nog altijd aan den riem hangen der rijken en schimpen op de armen.

Terwijl de armen, die op zich zelf steunden, eene macht zijn geworden zóó groot, dat koningen, rijken en paus er van schrikken, zijn te Gent, in Belgie, over heel de wereld de kleine burgers, die altijd aan den sleep der rijken hingen, niettemin: eene klasse zonder macht, eene klasse zonder toekomst.

Kleine Burgers!

In de hoop zelf eens rijk te worden, hebt gij altijd de rijken gediend en de armen verstooten.

Toen in 1892 de progressisten zich voor de Constituante voorstelden, gaaf gij hun 250 stemmen.

Het waren heeren, rijker als de meesten uwer, die de armen een beetje recht wilden verschaffen en gij, die voor de meerderheid reeds benepen zat in de kas, gij verstoottet hen ook.

Toen de algemeene werkstaking uitbrak, eenige dagen duurde en u tot wat verlet verplichtte, waren velen van u reeds vol haat en gered te schieten in de werklieden, omdat zij den honger troseerden voor een natuurlijk, voor een menschenrecht, waarnaar zij reeds 60 jaren lang wachtten.

En dit alles tot meerdere eere en glorie der rijken.

En hoe hebben die brave rijken menschen u beloond, die voor hen de werklieden verstoort, welke u door hunne kliefteel laten leven?

Hebben de rijke heeren daarvoor gelaten hunne groote bazars en confectiehuizen op te richten, die u met dozijnen zoo arm maken als wij?

Hebben zij gelaten de kleine bazen, fabrikanten en nijveraars door hunne groote fabrieken te ruïneren, telkens zij er de gelegenheid toe hadden?

Hebben zij, als bankiers, gelaten u het krediet af te snijden, als uwe toestand zeer moeilijk werd?

Hebben zij gelaten hunne prachtige kleederen, waar nog iets aan te verdienen is, naar Brussel, naar Parijs te gaan kopen en u de prullen en de lapperijen te laten?

Hebben zij u zelfs vrij gelaten in uwe denkwijze?

Neen, zij hebben uwe klasse verarmd, en verscheidene uwer handelstakken geruïneerd; zij hebben u nooit in hunne kringen geduld, want gij stinkt al zoo erg als de werklieden voor die propere lui; en op den hoop toe hebben zij onder bedreiging hunnen klant te verliezen, u het mes op de keel gezet, en hun stembriefje in uwe hand gestopt!

Zij hebben nog meer gedaan.

Zoodra de werklieden, door hunne cooperatiën en werklieden-partij, eene macht waren geworden, hebben zij, de rijken, cooperaties gesticht en liberale en katholieke grooten, allen om 't meest hebben medegeholpen haar groot te brengen.

De omzendbrieven van *Volksbelang* werden uitgedeeld zoo wel bij den katholieken Casier als bij den liberalen Coster-Rousseau, en in plaats dat gij, kleine burgers, u met hand en tand, tegen die nieuwe cooperatie verzetted, zijt gij er met honderden lid van geworden.

Ah, wij doodarme sukkels, zouden geene cooperatie mogen stichten. Gij misjont ons de voordeelen die wij er door behalen, en gij zijt zoo dom en zoo blind, aan den bakker de centen te misjonnen, die hij op uw brood wint, want honderden winkeliers koopen hun brood in *Volksbelang* en hebben hunnen bakker opgezegd.

En dit alles door kleingeestigheid, door slecht berekend belang en door haat tegen het socialisme.

Wij zouden tevreden zijn, wildet gij voor ons stemmen en onzen triomf verzekeren, maar wij willen de logieke gevolgtrekking onzer beginselen niet verduiken om uwe stemmen te winnen.

Wij zijn er voor van de kleine winkeltjes te vervangen door de groote stedelijke magazijnen, bestuurd ten voordeele van allen, door de afgevaardigden, gekozen door alle meerderjarige stedelingen.

Dit zou de kosten van den ruildienst veel verminderen en voor u zou er een leven van vrijheid en genot opdagen, dat gij nu niet bezit.

Het leven van de winkeliers is geëffenveld.

De man of zijne vrouw, beiden soms, als zij iets te doen hebben, hebben nooit gedaan.

's Morgens vroeg open, 's avonds laat sluiten, week uit week in, zondag en kermis, altijd om geen cent te missen.

Elk in d' oogen zien, zijn eigen gedacht verzwijgen, veel verdragen van anderen en niemand beknijselen.

De ongelukkigste, dwaaste gesprekken voeren zij heel den dag door, zonder eene gelegenheid te hebben een beetje een hooge vlucht te nemen en, als zij eens vrij zijn moeten zij zich gedragen naar hunnen stand, nederig voor de rijken en hoogmoedig voor de armen.

Dit besaan doodt alle hooge geestesleven, belet elke vlucht van het verstand en de socialistische inrichting des ruils ware eene ware verlossing voor de kleine burgers.

Door de wet die men zelf maakt, het b staan verzekerd; door de reglementen, die men weer zelf maakt, den arbeid geregeld, de rust geschikt voldoende om wezenlijk mensch te zijn; niemand in de oogen moeten zien omdat men mede-eigenaar en medebestuurder van alles zijnde, lager als niemand maar zoo hoog als allen staat.

Dit leven zal de socialistische samenwerking waarborgen als wij triomfeeren.

Verliest de arbeidende klasse in haren strijd tegen het kapitalisme, dank zij de ongerijmde medehulp der kleine burgers, dan komt weldra de tijd dat er maar twee klassen meer bestaan: heele rijken en dood armen, en in 't midden, of liever een sportje hooger dan de armen, de lieden die de armen in bedwang moeten houden, iets als onze tegenwoordige gendarmen en gevangenebewaarders.

Kleine Burgers,

Kiest, met de rijken meeloopen is de verdwijning uwer klasse en uwe terugwerping in den slavenstand, waaruit gij zijt gesproten.

De socialistten helpen is de menschheid en u ook van het juk der grooten verlossen en de wereld eindelijk goed ingericht zien, bestuurd door allen ten voordeele van allen.

Nieuwe Kiezers!

Door wie verkreegt gij het stemrecht? Door de liberalen? In de Kamer hebben de doktrinairen uw stemrecht altijd bestreden.

Zij hebben noch te Gent, noch elders geen enkele meeting voor het algemeen stemrecht gehouden, geen enkel schritt er voor uitgegeven.

Zij waren radikaal vijandig.

En de katholieken? Die hebben het algemeen stemrecht overal hardnekkig bestreden, gespot met zijne verdedigers en doen moorden in de werklieden die voor hun recht manifesteerden, te Antwerpen, te Roux, te Bergen en elders.

De twee rijkemenschen partijen hebben gedwongen toegegeven aan den schrik, door de algemeene werkstaking verwekt.

De liberale werklieden en katholieke werklieden loopen met de rijke schoelien mee en zijn dus medeplichtig in den strijd die zij tegen het algemeen stemrecht hebben gevoerd.

De socialistten alleen leden en strecken voor uw kiesrecht. Zij alleen willen dus de regeering der werklieden. Zij alleen verdienen dus uw vertrouwen.

STEMT VOOR DE SOCIALISTEN!

DE B

BURGH

Den 30 M
rale Kamer,
ter Graux, d

Rechten op de
Niet gefabrike
Gefabrikeerde
Cacao,
Brandewijn v
roo liters
Gekristaliseerd

De katho
en brand ge
belastingen
1884, aan
stemden de
ringen van

1. Op den
6005 duizend f
2. Nieuwe
voor twee mill
3. Inkomre
miljoenen frank
4. Vergunni
dat ook vier m

Te samen
nieuwe bela
danken aan
lioen voor d

En aan
menschenpa
nen gedaan?
Zij hebben

Vermeerdering
pensioren
nog missen
Vermeerdering
darmen
Inrichting van
bouw-, ber
kunstonderv
Inrichting van
zeedienst t
Oostende e
Vermeerdering
ten te betat
het klimm
's lands sch

Zoo van
nieuwe bela
niets gegev
boer.

De 400 du
bouw- en
voor een dee
burgers goe
bouwingen
raars te gev

Eenige du
een millioe
gegaan aan
den en ge
grootte over
bollen.

En al de
hunne knee
900 duiz
gendarmen

570 duiz
nieuwen zee
waar de r
alleen van
vende paleis

11 1/2 m
die voor
vadsigaard
-ons de oore

Werklied
nu hoe de
uwe zuur
't is gij die

Stemt d
katholieke
dan met de
de rijke nie

DE BELASTINGEN EN DE BURGERPARTIJEN

Den 30 Mei 1883, stemde de liberale Kamer, op voorstel van minister Graux, de volgende belastingen:

Rechten op den koffie, de 100 kil.	30 fr.
Niet gefabriceerde tabak, »	100 fr.
Gefabriceerde tabak, »	300 fr.
Cacao, »	55 fr.
Brandewijn van 50 graden, de 100 liters	100 fr.
Gekristaliseerd azijnzuur, id.	12 fr.

De katholieken hebben moord en brand geschreeuwd tegen deze belastingen en pas waren zij, in 1884, aan het schotelken, of zij stemden de volgende **vermeerderingen** van belasting:

1. Op den tabak voor het bedrag van 6005 duizend franks.
2. Nieuwe accijnzen op den alkohol voor twee miljoen franks.
3. Inkomrechten op het vee, voor vier miljoen franks.
4. Vergunningsrecht op de herbergen, dat ook vier miljoen opbrengt.

Te samen omtrent 11 miljoen nieuwe belastingen hebben wij te danken aan de klerikalen en 23 miljoen voor de liberalen.

En aan hebben die twee rijke menschenpartijen met die millioenen gedaan?

Zij hebben gestemd:

Vermeerdering der burgerlijke en militaire pensioenen — die werkmannen en boeren missen — voor	1 miljoen fr.
Vermeerdering der gendarmen	900 duizend fr.
Inrichting van het landbouw-, beroeps- en kunstonderwijs	400 » fr.
Inrichting van een 3 ^{en} zeedienst tusschen Oostende en Dover	570 » fr.
Vermeerdering der renten te betalen door het klimmen van 's lands schulden	11 1/2 mill. fr.

Zoo van de 14 1/2 miljoen der nieuwe belastingen is er schier niets gegeven aan werkmannen en boeren.

De 400 duizend franks voor landbouw- en beroeps-onderwijs zijn voor een deel besteed om zonen van burgers goede plaatsen van landbouwingenieurs en wandelende leerders te geven.

Eenige duizenden franks van het een miljoen der pensioenen zijn gegaan aan de kleine staatsbedienden en gekwetste soldaten, de groote overschot aan de groote bollen.

En al de rest is voor de rijken en hunne knechten.

900 duizend franks voor meer gendarmen, die in ons schieten.

570 duizend franks voor een nieuwen zeedienst Dover-Oostende, waar de rijke en groote burgers alleen van profiteeren en aan drijvende paleizen worden besteed.

11 1/2 miljoen aan renteniers, die voor een groot deel luie vadsigaards zijn, die niets doen dan ons de ooren afvreten.

Werklieden en boeren, gij ziet nu hoe de rijken omspringen met uwe zuur gewonnen centen, want 'tis gij die al de belastingen betaalt.

Stemt dus tegen liberalen en katholieken, die anders niet doen dan met de vrucht van uwen arbeid de rijke nietsdoeners vet mesten.

Brief van den Bond Moyson

Vriend Opsteller,

In den catechismus *De Ware Socialist*, zeggen de zwarte dompers dat wij de katholieke werklieden uit hunne ziekenbeurzen gejaagd en beroofd hebben van hun geld dat zij, voor geval van ziekte of werkgebrek ingelegd hadden.

Dit is gelogen en wij dagen de lasteraars uit één werkmann aan te halen, die verjaagd werd om zijne christelijke gedachten of wiens geld werd geroofd. In den *Bond Moyson* zijn honderde werklieden die regelmatig ter kerk gaan.

Maar wij verstaan goed de woede der rijke katholieken, met wiens geld die catechismus wordt uitgegeven.

Eenige jaren geleden bestonden te Gent vele kleine ziekenbeurzen, die op verre na zoovele voordeelen niet gaven als de *Bond Moyson* nu en daarbij, bij eene erge smetziekte, met den dood waren bedreigd.

De verstandige lieden der gentsche ziekenbeurzen die zagen dat de rijke menschen hun geld bijeen legden, niet om veel kleine fabrieken te maken, maar om eene groote te bouwen en daarmee beter te kunnen concurreren, zagen dat de werklieden 't voorbeeld der rijke menschen moesten volgen en van hunne zwakke ziekenbeurzen ééne groote moesten maken, dit hen veel meer voordeelen zou hebben geschonken, gelijk het nu waarlijk het geval is.

De verstandige werklieden hebben dit gedacht bij hunne medeleden der ziekenbeurzen verdedigd, en dit vond zooveel bijval, dat meeste ziekenbeurzen, waarin het voorstel werd gedaan, dit met overgrote meerderheid aannamen. In al de maatschappijen werd er gediscuteerd en eerlijk gestemd en de meerderheid was overal zonder dwang, maar door de redeneering verkregen.

Op die eerlijke wijze kwam de *Bond Moyson* tot stand.

De papen, die maar altijd trachten, hetzij de werklieden te verdeelen, of hunne krachten in kleine groepjes te verbrokkelen, waren natuurlijk woedend daarover en begonnen te schelden en te brieschen dat wij met het geld der werklieden gingen wegloopen.

Maar bij de werklieden dreef het gezond verstand boven en de *Bond Moyson* werd gesticht.

De woede der papen steeg ten top, wanneer de *Bond Moyson* zich openlijk socialist verklaarde en meedeed in den politieke strijd der werklieden.

Vroeger hadden de katholieke en liberale burgers, die als voorzitters of anderszins van de werklieden-ziekenbeurzen deel maakten, het kunnen verkrijgen dat in de reglementen dier beurzen, stond vermeld, dat zij zich met geen politiek bemoeiden.

Zoo bleven de rijken alleen meester van 's lands bestuur en van 's lands gelden.

Langzamerhand zagen de werklieden het verkeerde dezer handelwijze in.

Zij redeneerden als volgt: Kan een werkmensch ziek worden door eigen onvoorzichtigheid, hij wordt het meest ziek door slecht of weinig voedsel, langdurigen, zwaren arbeid in ongezonde werkhuizen, door flauwte ontstaan door lange weken werkgebrek en andere oorzaken meer.

De ziekenbeurzen dragen daar de gevolgen van; haar getal zieken vermeerderd, de duur der ziekte verlengt en zoo betalen de ziekenbeurzen voor de gevolgen der uitbuiting van de armen door de rijken, wat onrechtvaardig is.

Zoolang de werkuren zoo groot blijven en de ellende niet vermindert, zullen de ziekenbeurzen altijd meer en meer achteruitgaan.

De verstandige leden der ziekenbeurzen zagen in dat de toestand der werklieden niet zou verbeteren, zoolang de werklieden zelf de wetten in het land niet zouden geven, omdat de bazen, als zij mogen doen wat zij willen, tegen elkander altijd concurrentie voeren op den rug hunner slaven.

Daaruit volgde dat de leden der ziekenbeurzen zeiden: Wanneer het getal zieken maar kan afnemen door betere wetten, dat die wetten maar kunnen gemaakt worden als de werklieden kiezer zijn, zoo hebben de ziekenbeurzen alle belang mede te helpen tot het verkrijgen van het kiesrecht voor werkmannen en werkvrouwen.

De *Bond Moyson* vond dit juist, deed aan de politiek mede, sloot zich bij de socialistische partij aan, sloeg heel het plan in duigen, die de burgers op de ziekenbeurzen hadden gebouwd en van daar hunne woede, hun schelden en lasteren.

Vreezende dat heel de werkliedenklasse hun ging ontsnappen, zoo hebben de papen al gauw groote ziekenbonden trachten te stichten en daarvoor groote sommen gestort, die zij op onzen arbeid stelen.

Eenige ongelukkige werklieden, door misverstand misleid of door dwang verplicht, hebben zich laten medeslepen, maar wij zijn overtuigd dat zij nu weten waar hêt paard gebonden staat en zij op 1^o oktober allen voor de socialistischen zullen stemmen in afwachting dat zij allen lid van den *Bond Moyson* worden.

Wat hebben de rijken voor de werklieden gedaan?

De volgende petitie werd in 1833 door de gentsche fabriekwerkers aan de regeering gestuurd.

Verandert de datums en eenige kleine bijzonderheden en hetzelfde verzoekschrift is heden nog zoo waar als over 60 jaar.

Dat bewijst dat de rijken die zoolang over alles meester zijn geweest, niets, volstrekt niets voor de werklieden hebben gedaan.

En nochtans waren ze braaf, verduidelig en christelijk die arme dutsen, zooals het verzoekschrift genoegzaam aantoonst.

PETITIE

DER GENTSCHEN FABRIEKWERKERS

Aan de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

Volks-VERTEGENWOORDIGERS,

Een niet veragtelijk deel van het Belgisch volk, de werklieden, nemen tot U. hunnen toevlugt.

Wij hebben lange gezweven: wy hebben lange hoop en geduld gehad, maar het is nu te verre gekomen: gedurende de dry nu gepasseerde jaren hebben wy maenden lang zonder werk geweest, of wy hebben maer een deel van den dag mogen werken: daer en boven is den loon van vele van ons merkelyk verminderd.

'T gevolg daer van is geweest dat wy eerst hebben moeten verkoopen of in de berghuizen verpanden onze zondag-kleederen en andere kleyne huys-catheylen, daarna de stove en den koperen kok-ketel, en eyndeling de wolle sargie, het deksel van vrouw en kinderen.

En nu dat wy niets meer te verkoopen of te verpanden hebben, vallen wy zonder werk! Ja, Volks-vertegenwoordigers, zonder werk en dus zonder brood! want onzen schralen dagloon is het eenigste wat wij nog ter wereld bezitten.

Wel weten wy dat eenige groote heeren, die in schoone huizen woenen, opene tafelen houden, en alle de levens-wellusten genieten misschien den armen werkmann zullen willen doen verstooten, ja zelfs met zijn ongeluk zullen den spot dryven, maar gy zult-ze niet aenhooren, want gy zyt waere vaderlanders, en wy hebben trouw in uwe vaderlandsliefde.

Waer uyt ons ongeluk gekomen is weten wy niet.

Waermede en door welke middelen wy te helpen zyn en weten wy ook niet.

Maer 't geen dat wy wel weten dat is: Dat wy niet meer zien vertrekken, gelyk voortyds de zwaer geladene wagens, de zeeschepen met welke onze waren naer vreemde landen, naer verre gelegene overzeesche gewesten, vervoerd wierden.

'T gene dat wij ook wel weten, om 't zelve dikwijls van onze medegezellen die in vreemde landen geweest zyn, te hebben gehoord, dat is: Dat in Vrankryk, nog in Engeland, nog in Pruyssenland geene elle vlaemsch katoen, of andere Belgische waeren te zien is; dat aldaer niets dan inlandsche kleeding gedraegen worden.

Daer wy in tegendeel met onze oogen zien dat de wynkels van Vlaenderen vol gepropt zyn met Engelsch, Fransch en Zwitsersch goed.

En dan vraegen wy: waerom doet men niet hier gelyk in Vrankryk, gelyk in Engeland, gelyk in Pruyssenland, alwaer de fabrieken in handel bloien?

Vergeeft het ons, Volks-vertegenwoordigers, dat wy, ongeleerde werkmenschen, U. onze gedachten zoo vrymoediglyk mededeelen; en al ware het zoo dat wy ons zouden kunnen vergissen nopens de middelen op de welke wy kunnen geholpen worden, denkt tog niet te min dat wy ongelukkig zyn, en aenhoord onze klagen.

Wy vraegen niets als werk: en dat kunt, dat zult gy ons verschaffen. Leven, en dus werken moeten wy, want bedelen gaan en kunnen nog willen wy niet. Ons gemoeid is daer toe te eerlyk, onze werkzaeme armen zyn daer toe nog te kragtig.

Daer om helpt ons in den nood, en wy zullen met vrouw en kinderen God bidden dat hy U. ook in den nood moge bystaen,

Volgen 9731 handteekens

Schanddaad van Peereboom

De staatsbedienden hadden besloten Zondag toekomende te Brussel, op eene openbare vergadering, de Brusselsche kandidaten voor de Kamer uit te noodigen, hun gedacht te willen zeggen over de verbetering, die aan het lot der staatsbedienden moest gebracht worden.

De bedienden hadden hun woord gegeven niet toe te juichen, voor gelijk welken kandidaat, en niet te spreken.

Minister Peereboom komtper omzendbrief, de bedienden die naar de meeting gaan, met strenge straf te bedreigen.

Staatsbedienden, jaagt dien inkwisteur de deur uit, op 14 October.

Liberales Werklieden!

Liberales kleine handelaars en burgers, hutsen u tegen de samenwerkende maatschappijen op. En nochtans heeft de liberale partij het eerst te Gent de samenwerking geprediat.

In 1867 en 1868 hebben de liberales bladen, *Journal de Gand*, *Siad Gent*, *Beurzen-courant*, *Gentsche Mercurius* en anderen, de Samenwerkende Maatschappij, die een knuidenierswinkel in de Houtstraat en later op de Lieve had, openlijk verdedigd en aangepredikt.

M. Laurent, de gekende liberalespaarprediker, schreef in zijn werk: *Samenspraken over het Sparen*, bladz. 77, het volgende:

Het sparen en het genootschap tot aankoop van levensmiddelen.

Gesprek tusschen eene onderwijzers en volwassene leerlingen.

De meesteres. — Waar koopt gij uw brood, Maria?

De leerlinge. — Bij den bakker, die op den hoek onzer straat woont.

De meesteres. — Doet hij goede zaken?

Dr leerlinge. — Ja, Mevrouw. Hij had riets, zegt men, toen hij trouwde, en nu is hij eigenaar van zijn huis, en daarenboven heeft hij veel geld in zijn handel.

De meesteres. — En bij wie koopt gij uwe kolen?

De leerlinge. — Wij nemen ze in 't klein in den winkel.

De meesteres. — 't Is ongetwijfeld daar ook dat gij koffie, suiker en boter koopt?

De leerlinge. — Ja en nog andere dingen meer. Men verkoopt daar alles wat de werklieden noodig hebben.

De meesteres. — Doet de winkelier ook zulke goede zaken als uw bakker?

De leerlinge. — Nog betere, geloof ik. Hij verkoopt veel, en men zegt dat hij veel wint op alles wat hij verkoopt.

De meesteres. — Zoudt gij niet verheugd zijn, gij en alle mijne leerlingen, indien ik u het middel gaf om zelve de winsten te doen welke nu de winkeliers verwezenlijken?

De leerlingen. — Ja zeker; maar hoe is dat mogelijk? Wij zouden zelve moeten winkeliers worden; en ware iedereen koopman, wie zou dan koopen?

De meesteres. — Neen, ieder uwer kan geen winkel openen. Maar gij kunt u verenigen om levensmiddelen aan te koopen en ze te verkoopen. Op die wijze zoudt ge verkoopers en ten zelden tijde koopers zijn, en gij zoudt als verkoopers eene winst doen op alles wat gij koopt.

Het Vaderland van Donderdag 27 Juli 1893 zegt:

« Zoo getrouw en onpartijdig mogelijk heeft 't *Vaderland* aangehaald wat er zooal door sommige personen tegen de samenwerking wordt ingebracht. Hun bijzonderste argument is dat de samenwerking den kleinhandel doodt en dat de kleinhandel zelf in handen is van personen die grootendeels tot de werkersklas behooren. Ja, maar zij verliezen uit **het oog dat niemand meer tot de vorming van werkerscoöperatieven heeft medegewerkt dan de kleinhandel door de misbruiken waaraan deze zich overgeleverd heeft.**

» Wij zouden de vraag kunnen stellen aan de werklieden, die uit goedhartigheid hunne broeders van den kleinhandel geen nadeel willen berokenen: **was de kleinhandel altijd zoo nauwgezet tegenover de arme werkersklas en zijn zij niet talrijk, de gevallen waarin hij, de gemeenste koopwaren leverde, de grootste winsten zocht te**

verwezentlijken, ten nadeele van arme arbeiders? Hebben de bakkers, bij voorbeeld, zelve niet tot de werkerscoöperatieve gedreven door, in de goede jaren, het brood op hooge prijzen te houden?

» Doch, wij willen de kwestie van deze zijde niet beschouwen en ze alleen op het terrein van 't werkersbelang nagaan.

» Het zal toch zeker niemand in het hoofd komen van nog aan de werklieden het recht te betwisten voor hun profijt te zorgen, zelfs wanneer zij zich moeten vereenigen om dat profijt na te jagen. De bazen vereenigen zich, de bankiers, de bakkers, de winkeliers; belachelijk ware het den werkman ditzelfde recht te betwisten.

» Dit vastgesteld zijnde kunnen wij onmiddellijk overgaan tot de opsomming van de voordeelen welke de werkerscoöperatieve afwerpen. Zij zijn zoowel van zedelijke als van stoffelijke aard.

» De stoffelijke voordeelen zijn dat de werkman zich betere waren aan geringere sommen kan aanschaffen.

» Dat hij aldus de verwezentlijke profijten kan aanwenden ter bevrediging van andere behoeften, hetzij voor zijn huisgezin of dat hij die profijten kan aanleggen in spaar- pensioen- of andere voorzorgskassen.

» Dat hij zich moet ontmaken van het ongelukkig gebruik, hetwelk men « de plak » noemt, en zich aldus onttrekt aan wat er 't noodlottigste is voor een werkersgezin, gelijk voor alle andere huishoudens, namelijk: in schulden staan.

» Door zijne deelneming aan de coöperatieve, leert de werkman sparen, vooruitzien, wijdt hij meer aandacht en zorg aan zijne persoonlijke belangen, zal hij meer afschrik hebben voor nuttelooze uitgaven en verbrassingen.

» De zedelijke ontwikkeling volgt hier de stoffelijke verbetering op. De werkman gevoelt zijne eigenwaarde stijgen en krijgt meer initiatief. Het aandeel van verantwoordelijkheid, welk hij op zich neemt, zet hem aan zijne kennis te verrijken, zoodat zijne verstandelijke vermogens zich uitbreiden.

Het *Vaderland* van Woensdag 2 Oogst 1893 zegt nog:

« De samenwerking is het wapen waaraan de socialist van Gent hunne macht te danken hebben. 't Is misschien daarom dat vele liberale werklieden, die 't socialisme verfoeien, terzelfder tijd de samenwerking niet genegen zijn. Zij hebben, ons dunkt, ongelijk. Zij hebben het recht zich van hetzelfde wapen als de socialist te bedienen en, wanneer zij het leeren doen, beter dan de socialist, zal het rijk van deze laatste voor goed vernietigd zijn. »

Gij ziet, uwe voorgangers, het blad dat beweert uw orgaan te zijn, is zelf voor de coöperatie.

Volgt dus den raad der kleine burgers niet!

Wanneer zij te laf of te dom zijn van tegen de grooten te strijden, strijdt gij ten minste en ook tegen de groote liberalen, die voor den werkman zoo slecht zijn als de rijke katholieken.

De Engelsche Werkersvereeningen of Trades-Unions

Toen eenige jaren geleden een liberaal of katholiek burgersblad zich tot de werklieden richtte, was het altijd:

« Spiegel u naar de Engelsche weerstandskassen of Trades Unions. Dat zijn uitmuntende vredelievende werklieden; zij spreken van geen revolutie, van geen algemeen eigendom en zelfs van geene politiek. Zij houden zich met hun loon bezig en gaan goed vooruit. »

Nu slaan diezelfde bladen een geheel anderen toon aan.

En geen wonder:

De brave vredelievende anti-socialistische engelsche werklieden-vereeningen komen in hun laatste congres te Norwich gehouden, de hier volgende besluiten te nemen:

« De parlementaire commissie der « Trades Unions » is gelast een wetsontwerp neer te leggen van wettelijke invoering van den achturigen arbeidsdag voor ALLE STIELEN. »

« Met 219 stemmen tegen 61, heeft het congres een besluit aangenomen, vragende dat de landerijen, de middelen van

voortbrengt en ruiling van rijkdommen, het eigendom van den Staat worden. »

Hebben de vroegere anti-socialistische en anti-politieke engelsche werklieden-vereeningen die stemmingen maar in haast uitgebracht, zonder te weten wat zij deden?

Hoegenaamd niet. De feiten hebben onze engelsche broeders de oogen geopend.

Sinds verscheidene jaren betalen de engelsche weerstandskassen alle jaren veel meer aan werkloozen dan aan werkstakers.

De toenemende mekanieken, die velen hunner leden broedeloos stellen, hebben hen overtuigd dat de weerstandskassen alleen onmachtig zijn den strijd tegen het kapitalisme te winnen.

Het is zoo ver gegaan, dat al de laatste groote engelsche werkstakingen niet uitbraken voor vermeerdering van loon, maar tot verdediging van het loon, dat de patroons met een kwaart en met den helft wilden verminderen.

Daarom hebben de engelsche werklieden gezegd, dat de wetgeving hen helpen moet om hun bestaan te beschermen, en daar zij meer dan ooit beginnen te gevoelen dat de overmacht der patroons in hun kapitaal en eigendom zit, willen zij dat die eigendommen aan heel de natie toebehooren, om, door eene rechtvaardige verdeling der opbrengst van den arbeid, de ellende en de slavernij van den werkman in eens uit te roeien.

Dat elke verstandige werkman dus een voorbeeld neme aan de verstandige engelsche werklieden, zich bij de socialistische aansluitte en op 14 October voor de socialistische stemme!

Aan de Wevers en aan de Liberale werklieden

Kort na de Maartopstanden te Luik en rond Charleroi, door de onverschilligheid der regeerders tegenover de werklieden uitgebroken, stelde M. Frère-Orban voor Werk- en Nijverheidsraden te stichten, die de betrekkingen tusschen patroon en werklieden zouden regelen en werkstakingen zouden beletten.

Lange schoone artikelen werden over die raden in de liberale bladen geschreven en eindelijk zou de sociale kwestie vredelievend worden opgelost, de socialist waren dood, endoor de vrijheid, de heilige vrijheid zou alles worden geregeld en *tata la* en *tata la*.

Leest eens met aandacht en onpartijdigheid het volgende en met ons zult gij bekennen dat de slechtheid der fabrikanten en de medeplichtigheid der liberale overheid den Werk- en Nijverheidsraad machteloos maken of toch bijna.

WERK- EN NIJVERHEIDSRaad
Sectie Weefnijverheid

Zitting van 27 December 1891

Eene schanddaad van MM. Van der Haeghe-Cruyplands en medeplichtigheid van den burgemeester.

Den 2 Juni vraagt de schrijver der Weverssectie aan den heer voorzitter Buysse, den raad bijeen te roepen om M. Vander Haeghe-Cruyplands te doen ophouden langer zijne wevers te vervolgen.

Eenige maanden te voren was eene werkstaking bij M. Vander Haeghe uitgebroken, omdat zijne wevers, door het slecht garen, niets meer konden verdienen.

Als de werkstakers zich bij andere fabrikanten aanboden en dezen zagen dat zij van M. Vander Haeghe kwamen, vroegen zij hen een briefje van dezen fabrikant.

M. Vander Haeghe weigerde altijd dit briefje aan zijne oude wevers te geven, zoodat hij ze letterlijk wilde uithongeren.

M. Buysse verzendt den schrijver naar den burgemeester; den 8 juni schrijft deze aan M. Lippens. Deze verzendt hem naar den voorzitter en deze weer naar M. Lippens, aan wie de schrijver den 15 juni weeral schrijft.

Den 26 juni antwoordt M. Lippens, dat de omstandigheden de bijeenroeping van den raad niet noodig maken, dat de wevers al 6 maanden weg zijn, en dus geen geschil meer tusschen hen en de heer Vander Haeghe-Cruyplands bestaat en wat de vervolgingen betreft, dat hij die niet kan beoordeelen!!!

Schande, driedubbele schande over den weeder, onverzoonlijken fabrikant, en schande over zijnen medeplichtige, de heer Lippens!

Inwendig Reglement voor de Werk- en Nijverheidsraden

Den 25 September 1892 hield de sectie daarvoor eene zitting en besloot dat dit maar vruchtbaar kan worden besproken in eene algemeene zitting van al de afdeelingen, waaruit de Gentsche Werk- en Nijverheidsraad is samengesteld.

De regeering weigert die algemeene vergadering!!

Werkstaking bij M. Wild

Bij M. Wild, sargiënfabrikant, Groot Meerhem, waren gestreepte sargiën te weven. Hij komt met zijn wevers overeen dat hij ze zou betalen tusschen fr. 0.13, prijs der sargiën punt 4 en fr. 0.15, prijs der sargiën punt 5; dus aan 14 centiemen.

De wevers werken twee weken aan dien prijs. De derde week moet een wever zoo eene sargie maken; hij wordt fr. 0.13 betaald. Voor eenen centiem reclameert de wever niet. Later moeten de wevers er 4 maken, maar hunne te smalle getouwen en gemis aan spoelen beletten hen die te maken. M. Wild meent dat het kwaden wil is, en zendt die wevers weg, ook nog omdat het dezelfde reclameurs (?) van 1886 zijn! De andere wevers laten op die slechte daad het werk staan. In den Werk- en Nijverheidsraad belooft M. Wild dan 12, dan 5 der werkstakers weer te nemen en hij heeft nooit zijn woord gehouden.

De moeilijkheden die de werklieden-rechters ontmoet hebben om den Werk- en Nijverheidsraad bij een te roepen, zijn ongehoord. Ziehier de feiten:

Den 23 November 1892 schrijft de heer Buysse aan gezet Verlot, schrijver van de afdeeling, dat hij den raad zal bijeenroepen voor den 27, maar dat hij niet zal tegenwoordig zijn, daar hij op reis moet.

De burgemeester stond ze maar voor den 4 December toe, omdat hij maar den 25 November wist dat mijnheer Buysse als voorzitter moest vervangen worden!!!

Den 4 December heeft de zitting plaats M. Monckarnie zit voor. De heer Wild is aanwezig: hij verklaart dat hij nieuwe wevers heeft en de zitting mag eindigen.

Een werkman raadslid. — Waerom heeft de heer Wild dan in den *Journal de Gand* geschreven dat hij zich in den Raad zou komen verrechtvaardigen?

De zitting wordt toch voortgezet.

De schrijver Verlot wordt gelast de boeken van den heer Wild na te zien. Verlot doet het, vindt dat zij niet overeen komen met mijnheer Wild's woorden en vraagt voor den 6 December eene nieuwe zitting aan.

De heer Monckarnie antwoordt den 7 December dat hij ook de boeken van den heer Wild heeft nagezien, dat alles in regel is en hij eene nieuwe zitting niet noodig acht.

Den 8 December schrijft Verlot aan M. Monckarnie, dat er cijfers op de boeken veranderd zijn en hij aandringt, in eene Raadszitting verslag zijner zending te geven.

Den 7 December schrijft M. Buysse aan Verlot dat hij de zitting toestaat voor den 12 December en het gemeentebestuur ook.

Op 8 December nieuwen brief van den heer Buysse, meldende dat mijnheer Monckarnie de zitting onnoodig blijft achten daar de werkstaking geëindigd is.

Den 10 December nieuwen brief van den heer Monckarnie aan Verlot, zeggende dat hij de zitting onnoodig acht en de schrijver bij de eerste gelegenheid wel verslag zijner zending aan den Raad zal kunnen geven.

Den 12 December dringt Verlot bij den heer Buysse op de zitting aan en eischt dat de heer Wild met zijne boeken ontboden worde. Elkeen zal dan kunnen oordeelen.

Den 13 December nieuwen brief van den schrijver, aandringend op de zitting en wijzende op de feiten te Tilleur voor gevallen, die waren vermeden geweest, had de Werkraad zich de zaak aange trokken.

Eindelijk wordt den 18 December de Raad bijeengeroepen. Van de patroons waren de heeren Buysse en Monckarnie alleen aanwezig. Door deze misdadige taktiek was alle verzoening onmogelijk. De werkstakers waren vervangen.

De heeren Buysse en Monckarnie beloven aan mijnheer Smet, liberalen sargiënfabrikant, op den Briel, te verzoeken de wevers van den heer Wild te aanvaarden. Hij deed dit niet, alhoewel hij getouwen had ledig staan.

Bij dien heer Smet hangt een reglement in de fabriek, met de bepaling in: Wie een werkman aangeeft, in de fabriek werkzaam, die in « Vooruit » is, krijgt eenen frank.

Hij was vroeger ook raadslid, maar kwam niet meer sedert meer dan een jaar.

Wevers en liberalen werklieden van Gent, beslist: MM. Vander Haeghe, Wild, Smet, en Lippens zijn gekende liberalen.

POLITIEK NIEUWS

Hiep den Blek was al acht dagen bezig met zijne kleerkassen overhoop en overeinde te zetten, tot groote wanhoop van de knechts en meiden, tot eene dier laatste zich verstoutte aan mijnheer te vragen wat hij toch hebben moest.

— Zie, Fientje, ik zoek al de broeken die ik op de banken der universiteit versleten heb, om ze cadeau te doen aan 't museum.

— Wel, menheere, was 't antwoord, wacht tot na de kiezing, dan kunt gij er eene vest bij doen...

(Historiek).

VAN ALLES WAT

De werkeloosheid klimt verschrikkelijk. De katholieke minister Le Jeune, zegt in een zijner laatste redevoering.

Van 1840 tot 1870 hadden wij in de bedelaarsgestichten, 't een jaar door het ander, 4000 bedelaars. Van 1870 tot 1890 is dit getal tot 15 duizend per jaar geklommen.

De bedelaars zijn dus bijna 4 maal vermeerderd. Onder hen zijn er van alle vakken, omdat de machien in alle stelen werkloozen met honderden maken.

Al de karnmelk-hervormingen door de liberalen, katholieken en anti-socialisten voorgesteld, kunnen aan dien rampzaligen toestand niets veranderen.

Het socialisme alleen brengt daar verbetering aan door de groote werkhuizen en landerijen aan de regeering te schenken, die, door een echt volksbestuur, het leven zou verzekeren aan elken werkman, daar er genoeg voortgebracht wordt om dit schoon doel te bereiken.

Zij beminnen toch zon de werklieden! — Het onderwijs van een volkskind, in de lagere scholen, kost per leerling en per jaar, 45 frank aan de regeering.

Het onderwijs van een burgerkind, aan middelbare school, atheneum en hooge school, kost per leerling en per jaar, 1200 fr. aan den Staat.

Liberale en katholieke hebben dat schreeuwend onrecht doen ontstaan. De anti-socialisten keuren dit goed. Weg met alle volksverachters en hunne knechten.

De uitgekochten. — De *Vrije Kiezer* van de dompers en de omzendbrieven van de liberalen zijn verschenen.

Duizend frank belooning aan elken werkman die daarin een woord tegen de rijke katholieken en rijke liberalen vindt.

De uitgekochten uit d'Oudburg en Gewat weten niets anders dan te schelden op de socialist, zonder wie het uitgebreid stemrecht niet bestond en geene enkele der rijkemensenpartijen zich de schijnheiligheid zou getroosten voor de werklieden te beloven iets te doen.

Werklieden, stemt tegen die verraders uwer klasse en tegen hunne slechte meesters.

De anti-socialisten uit d'Oudburg vinden het zeer slecht dat christelijke en andere werklieden één bond vormen, alhoewel al die menschen dezelfde belangen hebben.

Maar zij vinden het heel natuurlijk dat de katholieke rijken en liberale rijken lid zijn van den bestuursraad der zelfde fabrieken, als *La Lys*, *Gantoise*, enz., waar zij als tweelingbroeders heel gerust de duizende franken opstrijken door den arbeid der christelijke en andere werklieden gewonnen.

Waarom maken die anti-socialistische volksvrienden (?) dan verschil tusschen werklieden en rijke menschen?

Omdat zij door de rijke menschen gesteund worden om de werklieden te verdeelen en op die wijze de regeering der rijke menschen te doen voortduren.

Gelijk Judas Jezus-Christus verkocht, zoo verkoopen zij hunne arme broers.

Gent, druk-uitg. Em. Claeys, Metserstraat,

REDA
ADMINIS
GE
GAREN

Ongeteek
ven worden
nomen.

Berichten
stakingen
moeten door
eenig. geste

Meelin

Maandag,
lentino, Kuip
Dagorde:
Sprekers:
De harmon
nen met een
Marckring st
Werkliede
het collectivi
Komt luist
Komt uo
strevens, zoo
opinie heeft.

Wetge

SOCIALIS
VLA

Arr
Anseele, Edu
Baudewyn,
Spinner).
De Bruyne,
Foucaert, Ja
Hardyns, Fe
(gewezen V
Maenhout, b
berg.
Stautemas
(gewezen B
Van Bevere
Wacri, Fran

Arr
Anseele, Edu
Gent.
Luyckx, Fran
Sanders, we
Spitaels, land

Arrond
Foucaert, Ja
te Gent.
Hardyns, Fe
(gewezen V

Arrond
Ed. Ansee
Gent.
Fr. Daniel
A. De Met
Const. Go
Werker, id.
F. Huyghe
Aug Mort
F. Speyers
tuurlijke wete
Stautemas
nu dagbladsch
P. Suikerl
Edm. Van
G. Vanfle

Arron
Elbers, schrij
Van Tricht,
te Steenocke
Peeters, sch
Verbelen, sch

Arro
Beosier Leo
Claeys Teof.
Henderyckx
middelbaar
Meulmans
Pierron Eva
ris van den
Van Langer
der samenv

Arro
Anseenw, Er
Stautemas
(gewezen B
Thys, Karel,

Arro
Belvenne, La
Battelaere,
Sellers, Fran
Wauters, Fr